

Věc C-442/19

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

12. června 2019

Předkládající soud:

Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

7. června 2019

Žalobkyně:

Stichting Brein

Žalovaná:

News-Service Europe BV

Předmět původního řízení

Kasační opravný prostředek týkající se odpovědnosti společnosti News-Service Europe BV (dále jen „společnost NSE“), bývalé poskytovatelky služeb *Usenet*, za rozšiřování chráněných děl prostřednictvím sítě *Usenet* bez svolení nositelů práv, jejichž zájmy hájí nadace Stichting Brein.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Výklad pojmu „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES v rámci platformy, na níž uživatelé mohou na základě přehledu *newsgroups* nebo jedinečných *message-ID* nacházet a stahovat chráněná díla, a souvislosti mezi čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES a čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES. Článek 267 SFEU.

Předběžné otázky

1. Provádí provozovatel platformy pro služby *Usenet* (jako byla společnost NSE) za okolností popsaných v bodech [1 až 7] a [16] této žádosti o rozhodnutí o předběžných otázkách sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230) (dále jen „směrnice 2001/29/ES“)?

2. V případě, že odpověď na první otázku bude kladná (a jedná se tedy o sdělování veřejnosti):

Brání zjištění, že provozovatel platformy pro služby *Usenet* provádí sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES, použití čl. 14 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (Úř. věst. 2000, L 178, s. 1; Zvl. vyd. 13/25, s. 399) (dále jen „směrnice 2000/31/ES“)?

3. V případě, že odpověď na první nebo druhou otázku bude záporná (a v zásadě tedy je možné dovolávat se vyloučení odpovědnosti podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES):

Zastává provozovatel platformy pro služby *Usenet*, který poskytuje služby ve smyslu uvedeném v bodech [1 až 7] a [16] této žádosti o rozhodnutí o předběžných otázkách, aktivní roli, která tomu, aby se dovolával čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES, brání jiným způsobem?

4. Lze provozovateli platformy pro služby *Usenet*, který provádí sdělování veřejnosti a může se dovolávat článku 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES, zakázat, aby pokračoval v protiprávním jednání, resp. lze vůči němu vydat příkaz, který překračuje rámec možností stanovených v čl. 14 odst. 3 této směrnice, nebo tomu brání čl. 15 odst. 1 směrnice 2000/31/ES?

Uváděná ustanovení unijního práva

Bod 27 odůvodnění, jakož i čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

Článek 14 odst. 1 a 3, jakož i čl. 15 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu („směrnice o elektronickém obchodu“)

Článek 17 odst. 1 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. dubna 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES

Uváděná unijní judikatura

Rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764

Rozsudek ze dne 23. března 2010, Google France a Google, spojené věci C-236/08 až C-238/08, EU:C:2010:159

Rozsudek ze dne 12. července 2011, L'Oréal a další, C-324/09, EU:C:2011:474

Rozsudek ze dne 31. května 2016, Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379

Rozsudek ze dne 26. dubna 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300

Rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456

Rozsudek ze dne 7. srpna 2018, SNB-REACT, C-521/17, EU:C:2018:639

Uváděná ustanovení vnitrostátního práva

Článek 6:196c odst. 1, 4 a 5 Burgerlijk Wetboek (občanský zákoník, dále jen „BW“)

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Cílem nadace Stichting Brein je podle jejího statutu boj proti protiprávnímu užívání nosičů dat a dat a hájení zájmů nositelů práv k datům a osob oprávněných užívat je.
- 2 Společnost NSE provozovala platformu pro služby *Usenet*. Po rozsudku Rechtbank Amsterdam (soud prvního stupně v Amsterdamu, Nizozemsko) vydaném v tomto řízení společnost NSE zastavila svou činnost poskytovatele služeb *Usenet*.
- 3 *Usenet* existuje od roku 1979 a je součástí internetu. Je to celosvětová platforma pro sdílení zpráv. *Usenet* sestává z různých diskuzních fór (*newsgroups*), která jsou hierarchicky uspořádána podle témat. Uživatelé služeb *Usenet* mohou zřizovat nové *newsgroups* i sami. Mohou vkládat (nahrávat nebo sdílet) zprávy do *newsgroups*, které si zvolí. Záhloví (*header*) vložené zprávy se zobrazí v přehledu (*overview*) dané *newsgroup* a ostatní uživatelé tak mohou tuto zprávu v dané *newsgroup* najít. Zprávy zároveň mají jedinečné *message-ID*, které je generováno automaticky při vkládání zprávy uživatelem. Zprávy lze zobrazovat rovněž podle těchto *message-ID*. Uživatelé platformy *Usenet* mohou tedy zprávy zobrazit

prostřednictvím výběru zprávy v přehledu *newsgroup* nebo přímo podle jedinečného *message-ID*. Zprávy, které našli, si v případě zájmu mohou stáhnout.

- 4 Platformu *Usenet* podporuje velké množství poskytovatelů. Pokud uživatel některého poskytovatele služeb *Usenet* vloží zprávu, je tato zpráva jednorázově sdílena se všemi ostatními poskytovateli služeb *Usenet*. Tento proces se nazývá synchronizace nebo *peering*. Poskyvatelé služeb *Usenet* na své servery ukládají zprávy, které přijali od svých uživatelů, ale i zprávy, které v rámci synchronizace přijali od jiných poskytovatelů služeb *Usenet*. Nejstarší zprávy jsou automaticky odstraňovány, aby se vytvořil prostor pro ukládání nových zpráv. Doba uložení se nazývá retenční doba. V květnu 2011 retenční doba u NSE činila 400 dní. V důsledku synchronizace, resp. *peeringu* je nabídka článků u všech poskytovatelů služeb *Usenet* v zásadě stejná. Případné rozdíly vyplývají z různých retenčních dob [a popř. narušení procesů vymazávání následkem tzv. postupu *Notice and Takedown* (dále jen „postup NTD“)].
- 5 *Usenet* je mj. využíván k šíření zpráv, které obsahují video-, resp. audiozáznamy nebo software. Za tím účelem jsou binární soubory (které obsahují např. hraný film, hudební nahrávku nebo hru) v počítači uživatele prostřednictvím softwaru rozloženy a zašifrovány do mnoha alfanumerických zpráv, které jsou následně umístěny na *Usenet*. Zprávy, které vznikají zašifrováním a rozložením binárních souborů, se nazývají *binaries*. Tyto *binaries* mohou být shromážděny jinými uživateli a následně za pomoci softwaru sloučeny a dešifrovány za účelem opětovného získání původního binárního souboru. Software, který je k tomu, potřebný, je bezplatně dostupný na internetu. Společnost NSE tento software nevyvíjí, nenabízí ani nedodává. Existují různé vyhledávače a softwarové aplikace, jejichž prostřednictvím mohou uživatelé (podle *message-ID*) na síti *Usenet* najít hudbu nebo hraný film dle svého výběru.
- 6 Zákazníky společnosti NSE byli např. poskyvatelé internetových služeb, kteří zahrnuli přístup ke službám *Usenet* do svého internetového balíčku pro spotřebitele. Zákazníky mohli být i tzv. přeprodejci, kteří spotřebitelům nabízeli předplatné, které zajišťovalo přímý přístup k serverům společnosti NSE. V obou případech bylo spotřebitelům umožněno stahovat obsahy ze serverů společnosti NSE. Společnost NSE neudržovala žádné přímé obchodní vztahy se spotřebiteli.
- 7 V určitém okamžiku po 6. dubnu 2009 společnost NSE zavedla postup NTD. V určitém okamžiku před 24. květnem 2011 společnost NSE zavedla i tzv. postup *Fast Track*. Tento postup přiznává určitým osobám právo přímo (tj. bez účasti společnosti NSE) ze serverů společnosti NSE odstranit články, které jsou v rozporu s právem.
- 8 Nadace Stichting Brein se v tomto řízení, stručně řečeno, domáhá i) určení, že společnost NSE porušila autorská práva a práva s nimi související náležející nositelům práv, jejichž zájmy nadace Stichting Brein hájí, ii) určení, že společnost NSE odpovídá za škodu vzniklou následkem protiprávního jednání, kterého se dopustila, a iii) příkazu ukončit protiprávní jednání a zdržet se ho i v budoucnosti,

omezeného na *binaries*. Návrhy nadace Stichting Brein jsou založeny na tom, že sama společnost NSE porušuje autorská práva a práva s nimi související náležející nositelům práv zastupovaných nadací Stichting Brein a že se ostatně dopouští protiprávního jednání i tím, že za účelem dosahování obchodního zisku poskytuje systém stahování, v jehož rámci je bez příslušného svolení ukládáno a šířeno velké množství chráněných obsahů.

- 9 Rechtbank Amsterdam (soud prvního stupně v Amsterdamu) vyhověl návrhu uvedenému v bodě i) a vydal příkaz uvedený v bodě iii). Návrh uvedený v bodě ii) rechtbank (soud prvního stupně) zamítl, jelikož nebyl dostatečně odůvodněn.
- 10 Gerechtshof Amsterdam (odvolací soud v Amsterdamu, Nizozemsko) rozsudek rechtbank (soud prvního stupně) zrušil a uložil společnosti NSE, aby pro případ obnovení činnosti poskytovatele služeb *Usenet* zavedla postup NTD. Jako odůvodnění uvedl:
- 11 Tím, že uživatelům prostřednictvím svých serverů poskytuje články, společnost NSE uskutečňuje jednání, kterým působí na „novou veřejnost“. Ohledně předávání zpráv vložených svými vlastními uživateli ostatním poskytovatelům služeb *Usenet* se společnost NSE může dovolávat čl. 6:196c odst. 1 BW („*mere conduit*“ / „prostý přenos“). V rámci uložení článků na jejich serverech v retenční době se na společnost NSE vztahuje vyloučení odpovědnosti podle čl. 6:196c odst. 4 BW (hosting). Služby poskytované společností NSE mají čistě technickou, automatickou a pasivní podobu. Vyloučení odpovědnosti podle článku 6:196c BW zahrnuje rovněž okolnost, že ten, kdo se ho může dovolat, nenese odpovědnost jako porušovatel práv již pouze z toho důvodu, že sám porušuje práva jiných osob tím, že třetím osobám usnadňuje protiprávní jednání. Rozhodnutí ve smyslu návrhů nadace Stichting Brein na určení tedy nepřichází v úvahu. Tyto návrhy jsou totiž založeny na předpokladu, že i společnost NSE odpovídá jako porušovatel práv.

Příkaz vydaný vůči společnosti NSE nelze založit na tom, že tato společnost odpovídá jako porušovatel práv. Tato okolnost však nemění nic na tom, že vzhledem k úpravě obsažené v čl. 6:196c odst. 5 BW lze vydat příkaz nebo zákaz. Příkaz zdržet se daného jednání vydaný rechtbank [(soud prvního stupně)] ovšem nerespektuje roli společnosti NSE jako poskytovatele služby, prostřednictvím níž dochází k protiprávnímu jednání; jedná se o situaci, která je složitější a k jejímuž řešení jsou vhodnější jiné druhy soudních zákazů (rozsudek ze dne 12. července 2011, L'Oréal a další, C-324/09, EU:C:2011:474). Tento příkaz totiž obsahuje obecnou povinnost NSE dohlížet na jí přenášené nebo jí ukládané informace, což je v rozporu s článkem 15 směrnice 2000/31/ES. Vhodné opatření představuje příkaz k zavedení postupu NTD.

Hlavní argumenty účastnic původního řízení

- 12 Podle nadace Stichting Brein společnost NSE porušovala výlučné právo autorů, které tato nadace zastupuje, sdělováním jejich děl veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst.

1 směrnice 2001/29/ES. Nadace Stichting Brein v řízení o kasačním opravném prostředku uvádí, že gerechtshof (odvolací soud) opominul, že ohledně zpráv, které měla uloženy, hrála společnost NSE aktivní roli, a to v tom smyslu, že jí uložená data byla známa, resp. měla nad těmito daty kontrolu. V této souvislosti poukazuje na okolnost, že konstatování gerechtshof (odvolací soud), že služby poskytované společností NSE mají čistě technickou, automatickou a pasivní podobu, je nesprávné, resp. že s ohledem na jeho stanovisko, že se společnost NSE dopustila jednání, kterým bylo působeno na „novou veřejnost“, není dostatečně (srozumitelně) odůvodněné.

- 13 Nadace Stichting Brein dále zastává názor, že gerechtshof (odvolací soud) opominul, že pokud poskytovatel služeb jako společnost NSE provádí sdělování veřejnosti [z čehož gerechtshof (odvolací soud) vycházel], jedná se o protiprávní jednání, a že dovolávání se článku 6:196c BW nebrání rozhodnutí ve smyslu výše uvedených návrhů na určení a příkazu zdržet se daného jednání.
- 14 Společnost NSE zastává stanovisko, že – ve smyslu bodu 27 odůvodnění směrnice 2001/29/ES – prostřednictvím své platformy pro služby *Usenet* pouze poskytla fyzické zařízení pro umožnění sdělování veřejnosti a sama tedy sdělování veřejnosti neprováděla. Vyplývá to rovněž z konstatování gerechtshof (odvolací soud), že její služby mají čistě technickou, automatickou a pasivní podobu. Namítá, že stanovisko gerechtshof (odvolací soud), že prováděla sdělování veřejnosti, je nesprávné, resp. že není srozumitelně odůvodněno.
- 15 Společnost NSE je toho názoru, že jí čl. 6:196c odst. 4 BW (kterým byl do nizozemského práva proveden článek 14 směrnice 2000/31/ES) zprošťuje veškeré odpovědnosti.

Stručné shrnutí odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 16 Je nesporné, že v důsledku činnosti NSE byla veřejnosti bez svolení nositelů práv poskytována chráněná díla, protože přinejmenším část *binaries* obsahuje materiály, které porušují jejich práva. Vystává otázka, zda společnost NSE prováděla sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES, a to zejména tím, že poskytovala platformu, jejímž prostřednictvím mohli uživatelé služeb *Usenet* na základě přehledu *newsgroups* nebo jedinečných *message-ID* najít a stáhnout chráněná díla. Dále je nutno objasnit, zda postup společnosti NSE brání použití čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES, a tudíž i čl. 6:196c odst. 4 BW.
- 17 V samotné směrnici 2001/29/ES není vysvětleno, co je třeba „sdělováním veřejnosti“ rozumět. Jedná se přitom o autonomní pojem unijního práva, který je podle bodu 23 odůvodnění této směrnice nutno vykládat široce. Pouhé poskytnutí fyzického zařízení pro umožnění nebo uskutečnění sdělování však není sdělováním ve smyslu směrnice 2001/29/ES (bod 27 odůvodnění). Podle Soudního dvora se v případě, že jsou prodávány multimediální přehrávače, na kterých byly předem nainstalovány doplňky dostupné na internetu, jež obsahují hypertextové odkazy na veřejnosti volně dostupné internetové stránky, na kterých

jsou díla chráněná autorským právem zpřístupněna veřejnosti bez svolení nositelů tohoto práva, nejedná o pouhé poskytnutí fyzických zařízení pro umožnění nebo uskutečnění sdělování veřejnosti. V takovém případě je nutno přisvědčit tomu, že se jedná o sdělování veřejnosti (rozsudek ze dne 26. dubna 2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300). Ani v případě provozovatelů online platformy pro sdílení souborů *The Pirate Bay* nebylo možno mít za to, že pouze „poskytují“ fyzická zařízení, která umožňují nebo uskutečňují sdělování. Tato platforma totiž provádí indexaci torrentových souborů tak, aby uživatelé uvedené platformy pro sdílení mohli díla, na která tyto torrentové soubory odkazují, snadno nacházet a stahovat. Provozovatelé platformy *The Pirate Bay* provádějí sdělování veřejnosti, jelikož prostřednictvím indexace metadat týkajících se chráněných děl a poskytování vyhledávače umožňují uživatelům této platformy tato díla nacházet a sdílet je (rozsudek ze dne 14. června 2017, Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456).

- 18 Podle ustálené judikatury Soudního dvora zahrnuje vyloučení odpovědnosti stanovené v čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES pouze případy, ve kterých má činnost poskytovatele služeb informační společnosti čistě technickou, automatickou a pasivní podobu, což znamená, že tento poskytovatel nezná ani nekontroluje informace ukládané příjemci jeho služeb. Vyloučení odpovědnosti se naopak nevztahuje na případy, kdy poskytovatel [služeb] informační společnosti hrál aktivní roli.
- 19 Směrnice (EU) 2019/790 obsahuje novou úpravu sdělování veřejnosti, vztahující se na online služby pro sdílení děl chráněným autorským právem nebo jiných předmětů ochrany, a podmínek, za kterých poskytovatel takových služeb odpovídá za neoprávněná sdělení veřejnosti (článek 17). Není však jasné, zda a do jaké míry tato úprava představuje nové právo a jak je třeba tuto otázku posuzovat v rámci práva použitelného před vstupem této úpravy v platnost.
- 20 Podle názoru Hoge Raad (Nejvyšší soud, Nizozemsko) vyvstává pochybnost o tom, jak je třeba odpovědět na otázku, zda společnost NSE prováděla sdělování veřejnosti. Na jednu stranu gerechtshof (odvolací soud) dospěl k závěru, že služby poskytované společností NSE mají čistě technickou, automatickou a pasivní podobu. V tomto ohledu nelze vyloučit, že je nutno rozhodnout, že se ze strany společnosti NSE jednalo o pouhé poskytnutí fyzického zařízení ve smyslu bodu 27 odůvodnění směrnice 2001/39/ES. Na druhou stranu byla v důsledku činnosti společnosti NSE veřejnosti bez svolení nositelů práv zpřístupněna chráněná díla. Společnost NSE totiž umožnila, že tato díla mohla být nacházena a stahována na základě přehledu *newsgroups* nebo jedinečného *message-ID*.
- 21 Vzhledem k tomu, že je nutno pojem „sdělování veřejnosti“ chápat v širokém smyslu, nelze vyloučit, že je třeba jednání společnosti NSE považovat za sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES. Této záležitosti se týká první otázka.

- 22 Pokud by odpověď na první otázku měla být kladná, vyvstává otázka, zda zjištění, že společnost NSE prováděla sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES, brání použití čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES. Tohoto aspektu se týká druhá otázka.
- 23 Článek 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES má zřejmě omezit odpovědnost za hostingové služby, a to bez ohledu na to, zda je dáno sdělování veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29/ES. Mohlo by to však být i tak, že i tehdy, kdy je zřejmé, že společnost NSE prováděla sdělování veřejnosti, je nutno mít za to, že hrála aktivní roli, která brání tomu, aby se dovolávala čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES.
- 24 V případě záporné odpovědi na první nebo druhou otázku vyvstává otázka, zda společnost NSE prostřednictvím poskytování svých služeb hrála aktivní roli, která brání použití čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES jiným způsobem. Tohoto aspektu se týká třetí otázka.
- 25 Pokud bude rozhodnuto, že společnost NSE prováděla sdělování veřejnosti a zároveň se může dovolávat vyloučení odpovědnosti podle čl. 14 odst. 1 směrnice 2000/31/ES, je třeba odpovědět na otázku, zda lze společnosti NSE – jako porušovateli – uložit, aby ukončila protiprávní jednání a zdržela se ho i v budoucnosti, resp. zda lze vydat jiný zákaz, který překračuje rámec možností stanovených v čl. 14 odst. 3 směrnice 2000/31/ES. Této záležitosti se týká čtvrtá otázka.
- 26 V rozsudku L'Oréal a další bylo uvedeno, že soudní zákaz vydaný vůči porušovateli spočívá logicky v zákazu pokračovat v porušování uloženému porušovateli, zatímco situace poskytovatele služby, prostřednictvím níž k porušování dochází, je složitější a k jejímu řešení jsou vhodnější jiné druhy soudních zákazů (bod 129). V čl. 14 odst. 3 směrnice 2000/31/ES je stanoveno, že tímto článkem není dotčena možnost soudního nebo správního orgánu požadovat od poskytovatele služby v souladu s právním řádem členských států, aby ukončil protiprávní jednání nebo mu předešel. Článek 15 směrnice 2000/31/ES však členským státům zakazuje uložit poskytovatelům služeb uvedených v článku 14 obecnou povinnost dohlížet na jimi ukládané informace nebo obecnou povinnost aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní činnost.